

- створення при Міністерстві фінансів або при Національному Банку України державного органу фінансової інформації, якому, в обов'язковому порядку, всі фінансові структури мають надавати статистико-аналітичну інформацію щодо підозрілих та непрозорих фінансових операцій;
- створення ефективної системи моніторингу загроз економічній безпеці України, підвищення ролі апарату Ради національної безпеки та оборони України в координації її діяльності;
- підвищення персональної відповідальності керуючого складу органів державної влади, своєчасної ротації кадрів при забезпеченні стабільності роботи державних органів;
- розробка механізму практичного використання міжнародно-правових відносин та програм відносно посилення боротьби з економічною злочинністю, насамперед, з її організованими формами (так як саме вони завдають найбільшого збитку функціонуванню економіки) відносно відмивання в Україні та через українські банки добутих неправомірним шляхом коштів;
- усестороннього ресурсного забезпечення органів державної влади, в тому числі органів забезпечення національної безпеки.

Створення ефективної та прийнятної для суспільства системи державного управління, яка мала б можливість оперативно діяти в непростих реаліях української ринкової економіки, забезпечувати постійний баланс економічних інтересів в державі, повинно стати ключовою умовою для захисту від дестабілізуючого впливу системи загрозливих факторів.

Стан економічної безпеки повинен стати головним критерієм оцінки ефективності державної економічної політики та діяльності владних структур в процесі визволення української економіки від тенет світової фінансової кризи.

ЩОДО ОСОБЛИВОСТЕЙ ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ ЗІ ЗБУТУ ВУГІЛЬНОЇ ПРОДУКЦІЇ УКРАЇНИ

Н.В. Трушкіна

Інститут економіки промисловості НАН України, м. Київ

У даний час особливістю розвитку вітчизняної вугільної промисловості є зниження обсягу експорту вугілля і, відповідно, зростання його імпорту (як правило, коксівного та антрациту). За даними Державної служби статистики України, обсяг експорту вугілля скоротився за 2007-2015 рр. на 83,8 %, а обсяг імпорту вугілля збільшився на 10,6 %. При цьому спостерігається тенденція перевищення обсягу імпорту над експортом вугілля. Якщо у 2007 р. значення цього показника становило 3,6, то у 2015 р. – 24,3 рази. Сальдо експортно-імпортних операцій зі збуту вугілля має негативне значення (табл. 1).

Таблиця 1 – Динаміка обсягів експортно-імпортних операцій зі збуту вугілля України

Показники	Роки					
	2007	2009	2012	2013	2014	2015
Обсяг експортних поставок вугілля, млн т	3,7	5,3	6,1	8,5	7,1	0,6
Обсяг імпортних поставок вугілля, млн т	13,2	7,9	14,8	14,2	14,7	14,6
Сальдо експортно-імпортних операцій зі збуту вугілля, млн т	-9,5	-2,6	-8,7	-5,7	-7,6	-14,0

Джерело: [1, 2].

У той же час обсяг імпорту коксівного вугілля збільшився за 2007-2015 рр. на 11,3 %. Частка імпорту коксівного вугілля в загальному обсязі імпортних поставок вугілля в Україні становила в 2015 р. 87 %. Більш критичною (з точки зору внутрішнього забезпечення) спостерігається ситуація на ринку антрациту. У 2007-2013 рр. антрацит імпортувався в Україну в незначних обсягах. Тільки в 2014-2015 рр. для забезпечення потреб енергетики імпортовано 1-2 млн т антрациту (табл. 2) [3].

Загальний обсяг імпорту вугільної продукції склав у 2016 р. 15,6 млн т на суму 1,47 млрд дол. США. З Російської Федерації в Україну імпортовано вугільної продукції на суму 906 млн дол. США (це 61 % обсягу поставок антрациту), із США – 212 млн (14 % поставок), з Канади – 943 млн дол. США (6 % поставок). Крім цього, вугілля закупають у Польщі, ПАР, Австралії. При цьому слід зазначити, що якщо середня ціна 1 т вітчизняної товарної вугільної продукції становила в 2016 р. 1300 грн (у 2015 р. – 1118,3 грн), то російського вугілля – 85 дол. США, польського – 99, канадського – 106, австралійського – 109, американського – 112 дол. США [4].

Таблиця 2 – Динаміка обсягу імпорتنних поставок коксівного та антрацитового вугілля

Показники	Роки					
	2007	2009	2012	2013	2014	2015
Обсяг імпорту коксівного вугілля, тис. т	11416,1	6780,1	14732,7	14159,5	12535,1	12700,6
Обсяг імпорту антрациту, тис. т	178,4	10,5	28,0	48,1	2054,0	1074,8

Джерело: [3].

Узагальнюючи досвід функціонування ринків коксівного та антрацитового вугілля в Україні, можна відзначити, що обидва сегмента орієнтовані переважно на експорт. Аналіз статистичних даних свідчить про зростання обсягу експортних поставок коксівного та антрацитового вугілля в 2007-2014 рр. Так, обсяг експорту коксівного вугілля збільшився за цей період в 12,2 рази, а його питома вага в загальному обсязі експорту вугілля зросла на 28,9 %, або з 5,4 до 34,3 %. Обсяг експорту антрациту збільшився за 2007-2014 рр. у 1,6 рази, а його частка скоротилася на 12 %, або з 72,6 до 60,6 %. У 2015 р. спостерігалася тенденція істотного зменшення обсягу експортних поставок коксівного вугілля. А експортні операції зі збуту антрациту зовсім не здійснювалися (табл. 3).

Таблиця 3 – Динаміка обсягу експортних поставок коксівного та антрацитового вугілля

Показники	Роки					
	2007	2009	2012	2013	2014	2015
Обсяг експорту коксівного вугілля, тис. т	198,7	661,0	207,5	1868,5	2414,6	555,1
Обсяг експорту антрациту, тис. т	2694,5	3308,2	5866,7	6388,1	4263,0	0,0

Джерело: [3].

Слід відмітити, що все це приводить до розбалансування енергетичного балансу України, відтоку фінансових ресурсів із державного бюджету на здійснення імпорتنних поставок вугілля унаслідок високого рівня цін на покупку (з урахуванням витрат на транспортування). Отже, виявлені особливості експортно-імпорتنних операцій зі збуту вугільної продукції доцільно враховувати при коригуванні Енергетичної стратегії України до 2035 року та Концепції Державної цільової економічної програми реформування вугільної промисловості на період до 2020 року.

Дослідження виконано в рамках науково-дослідної роботи ІЕП НАН України «Розвиток публічно-приватного партнерства в процесі модернізації вугільної промисловості та теплової енергетики» (номер держреєстрації 0115U001638).

Перелік посилань:

1. Енергетичний баланс України за 2007 рік [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Державного комітету статистики України. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

2. Енергетичний баланс України за 2015 рік [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

3. Вугілля. Залежність України від імпорту енергоносіїв [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://greenergy.com.ua/info-data/vugillya-zalezhnist-ukrayini-vid-importu-energonosiyiv/>.

4. Де Україна купує вугілля – інфографіка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://gazeta.ua/articles/economics/_de-ukrayina-kupuje-vugillya-infografika/751766.

СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ БРЕНДУ РОБОТОДАВЦЯ

С.Г. Фірсова, к.е.н., доцент

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Трансформаційні процеси, які відбуваються в економіці та суспільстві змушують менеджерів інвестувати все більше коштів на розвиток такого стратегічного інструменту як бренд роботодавця. Найбільш стрімко концепція бренду роботодавця розвивається у Індії (рис. 1). Близько 77 % відсотків, від загального числа компаній Індії, є абсолютними лідерами з усвідомлення важливості брендингу роботодавця і називають формування та управління брендом роботодавця своїм головним пріоритетом [1].

Значно менш прогресивними в цій сфері є компанії розвинених країн, таких як США (68 відсотків) та більшість країн Європи: Франція – 71 %, Італія – 70 %, Іспанія – 69 %, Нідерланди – 61 %, Німеччина – 47 відсотків опитаних респондентів. За результатами проведеного дослідження ЕВІ (Employer Branding Institute) Індія виявилась найбільш прогресивною та активною країною у засто-